

Asia: VN/27126/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto

Huomiot hallituksen esityksen yleisperusteluihin (esityksen luvut 1-5 ja 8-12)

Hallituksen esitys laiksi eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa sekä eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Malmijalostus Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Suomen Malmijalostus Oy on valtion erityistehtäväyhtiö, jonka perustehtävänä on maksimoida suomalaisten mineraalien arvo vastuullisesti. Huolehdimme valtion kaivosomistuksista ja kehitämme kotimaista akkuarvoketjua. Työmme kautta olemme osaltamme viemässä Eurooppaa kohti sähköistä liikumista sekä kestävämpää tulevaisuutta. Suomen Malmijalostus Oy pitääkin hallituksen esitystä niin kutsutusta yhden luukun mallista tervetulleena ja odotettuna.

1 luku Yleiset säännökset

Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kokonaan uuden lain säätämistä, millä pyritään tehostamaan ja yhdenmukaistamaan lupaprosesseja sekä parantamaan viranomaisten välistä yhteistyötä. Suomen Malmijalostus Oy pitää hallituksen esitystä eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa erittäin tärkeänä ja tervetulleena. Hallituksen esittämän uuden viranomaisen perustaminen ympäristöasioiden käsittelyyn joustavoittaa luvittamista mahdollistaen Suomen kilpailukykyä investointihankkeiden saamisessa Suomeen.

Suomen Malmijalostus Oy pitää myös lähtökohtaisesti positiivisena asiana sitä, että luonnonsuojelulain poikkeukset huomioidaan lupahakemusten yhteiskäsittelyssä. On kuitenkin

tärkeää, että myös jatkossa erillismenettelyt sallitaan, jotta luvitus toteutuu hankkeelle optimaalisella tavalla. Yhteiskäsittelyyn luonnollisesti vaikuttaa myös se, että Tukesin tai kaivoslain toimituksia ei tässä vaiheessa siirretä uuden viraston käsiteltäväksi. Suomen Malmijalostus Oy pitääkin olennaisena sitä, että lakien tullessa voimaan myös kaivoslain mukainen luvitus ja yhteistoiminta toimivat sujuvasti.

Luvituksen sujuvuuden kannalta olennaista on myös uudistetun rakentamislain sekä valmisteilla olevan alueidenkäyttölain merkitys. Kaikki hankkeet tarvitsevat rakennusluvan ja monet edellyttävät myös kaavoitusta, mitkä jäävät molemmat yhden luukun hankkeen menettelyjen ulkopuolelle. Tämä on olennaista luvituksen sujuvuutta, ennakoitavuutta ja kestoa mietittäessä, sillä usein juuri nämä luvat vievät eniten aikaa vihreän siirtymän hankkeiden luvitusprosessissa.

Suomen Malmijalostus Oy huomauttaa, että organisaatiomuutoksesta huolimatta olennaista on luvituksen jatkuvuuden varmistaminen myös siirtymäaikana sekä organisaatiomuutoksen alussa. Muutos ei saa aiheuttaa haittaa hankkeille, jotka ovat jo lupaprosessin alla. Tämä ehdotus keskittyy tulevien investointien houkuttelevuuden lisäämiseen, mutta sitä ei tule toteuttaa vaarantamalla jo käynnissä olevien hankkeiden etenemistä. On tärkeää varmistaa riittävien resurssien avulla, että muutos ja siihen liittyvä hallinnollinen työ eivät hidasta tai estä nykyisten hankkeiden lupaprosesseja.

Kyseessä olevalla esitysluonnoksella jatkettaisiin vihreän siirtymän etusijamenettelyä vuoteen 2030. Etusijamenettely on ollut merkittävä parannus luvitusympäristössä, ja Suomen Malmijalostus Oy kannattaa sen jatkamista vähintään vuoteen 2035 saakka, jolloin mahdollistetaan hankkeiden monivuotisten suunnitteluprosessien parempi ennakoitavuus. Lisäksi Suomen Malmijalostus Oy kannattaa etusijamenettelyn laajentamista myös akkuarvoketjuun olennaisesti liittyen kaivoshankkeiden osalta riippumatta siitä, hakevatko tai saavatko ne EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen mukaista strategisen hankkeen statusta.

2 luku Yhteispisteviranomainen

-

3 luku Asioiden käsittely Lupa- ja valvontavirastossa

-

4 luku Eräiden lupamenettelyiden yhteensovittaminen

-

5 luku Yhteiskäsittely

-

6 luku Asioiden ratkaiseminen

-

7 luku Erinäiset säännökset

-

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

-

Laki vesilain muuttamisesta

-

Laki luonnonsuojelulain muuttamisesta

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä YSL:n muuttamiseksi ehdotetaan muutosta 44 a §:ään kahdella eri vaihtoehdolla. Vaihtoehdossa 2 esitetään, että mikäli Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi kuuluva ympäristölupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen arviointimenettely ovat samaan aikaan vireillä, voi lupaviranomainen lupahakemuksesta tiedottaessaan kuulla ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta noudattamalla, mitä kyseisen lain 20 §:ssä säädetään. Mielenpitoet ja lausunnot arviointiselostuksesta sekä muistutukset ja mielenpitoet lupahakemuksesta tulee toimittaa lupaviranomaiselle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 45 päivää ja enintään 60 päivää.

Vaihtoehto 2 eroaa vaihtoehto 1:stä siten, että vaihtoehto 1 rajaisi ratkaistavana olevan asian kuulemisten yhteensovittamisen olemassa olevan hankkeen muutosta koskeviin ympäristölupahakemuksiin sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn. Suomen Malmijalostus Oy kannattaa vaihtoehtoa 2, joka mahdollistaa kuulemisten yhteensovittamisen kaikissa luvissa, jotka kuuluvat Lupa- ja valvontaviraston ratkaistaviksi. Suomen Malmijalostus Oy:n näkemyksen mukaan yhteiskuulemisen käyttöalan rajaaminen voimassa olevien lupien muutokseen ei edesauttaisi luvituskokonaisuuden joustavoittamista.

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta, VN asetusmuutosluonnos ympäristövaikutusten arvioinnista ja asetusmuutoksen muistio

Hallituksen esityksessä laiksi ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain muuttamisesta esitetään uutta 3 §:n 4 momenttia, jonka mukaisesti hankkeesta vastaavalla on oikeus käynnistää arviointimenettely omasta aloitteestaan ilman 3 momentissa tarkoitettua päätöstä. Suomen Malmijalostus Oy kannattaa tätä uutta momenttia. Kyseisen lisäyksen avulla on mahdollista joustavoittaa YVA-menettelyn aloittamista ja säästää resursseja. Suomen Malmijalostus Oy suhtautuu kuitenkin kriittisesti siihen, että ennakkoneuvottelu viranomaisten kanssa tulisi järjestää ennen YVA-menettelyn aloittamista, sillä ennakkoneuvottelun koolle saaminen saattaa kestää niin kauan, että tällä muutoksella tavoiteltu joustava menettely vaarantuu.

Hallituksen esityksessä esitetään myös kahta eri vaihtoehtoa 22 §:ksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupamenettelyn yhteensovittamisesta. Vaihtoehto 2:n mukaan hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja Lupa- ja valvontaviraston ratkaistavaksi kuuluvan YSL:n, vesilain tai maa-aineslain mukaisen lupahakemuksen ollessa samanaikaisesti vireillä voidaan arviointiselostuksesta kuulla lupamenettelyn yhteydessä. Kuulemiseen sovelletaan tällöin

YSL:n 44 a 1:ssä säädettyä. Lupamenettelyn koskiessa vesilain mukaista lupaa sovelletaan kuulemiseen kuitenkin vesilain 11 luvun 11 §:ssä säädettyä.

Vaihtoehto 2 eroaa vaihtoehto 1:stä siten, että vaihtoehto 1 rajaisi yhteensovittamisen olemassa olevan hankkeen muutosta koskeviin lupahakemuksiin niiden ollessa samanaikaisesti vireillä. Suomen Malmijalostus Oy kannattaa vaihtoehtoa 2, joka mahdollistaa kuulemisten yhteensovittamisen siten, että sitä ei rajata koskemaan pelkästään olemassa olevien hankkeiden muutoksia. Suomen Malmijalostus Oy:n näkemyksen mukaan yhteiskuulemisen käyttöalan rajaaminen voimassa olevien lupien muutokseen ei edesauttaisi luvituskokonaisuuden joustavoittamista.

Muut lakiehdotukset

-

Muut kommentit

Lopuksi

Yhteenvetona Suomen Malmijalostus Oy pitää hallituksen esitystä tärkeänä askeleena luvitusprosessien tehostamiseksi ja Suomen kilpailukyvyn parantamiseksi. Suomen Malmijalostus Oy korostaa, että muutosten yhteydessä on huolehdittava lupaprosessien tosiasiallisesti sujuvuudesta ja ennakoitavuudesta sekä käynnissä olevien hankkeiden turvaamisesta. Lisäksi Suomen Malmijalostus Oy kannattaa etusijamenettelyn jatkamista ja laajentamista, mutta korostaa tarvetta entistä joustavimmille menettelyille YVA-prosessissa. On olennaista varmistaa, että organisaatiomuutoksilla saavutetaan toivottuja parannuksia ilman, että ne hidastavat nykyisiä tai tulevia hankkeita.

Hietanen Matti
Suomen Malmijalostus Oy